

รายงานที่ ๓๑๔/๒๕๕๘ เรื่อง สิทธิและเสรีภาพในการประกอบอาชีพ กรณีผู้ประกอบการ
ท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ตไม่ได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

● ประเด็นคำร้อง

ผู้ร้องในนามชมรมผู้ประกอบการบริการท่องเที่ยวจังหวัดภูเก็ต และเป็นตัวแทน
ชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติเพื่อขอให้ตรวจสอบกรณีกล่าวอ้างว่า เจ้าหน้าที่รัฐบังคับใส่รัฐกิจบริการบริเวณหน้า
หาดทั่วเกาะภูเก็ต ทำให้ผู้ประกอบการร่วมเตียงให้เช่า หมอนวดชายหาด หิ้วของขายหน้าหาด
ร้านอาหาร รถตุ๊กๆ แท็กซี่ รถยนต์ รถจักรยานยนต์ให้เช่า เรือหางยาว เรือลากرم เรือเร็ว และเจ็ตสกี
สูญเสียอาชีพโดยฉับพลัน การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐไม่มีการบอกกล่าวล่วงหน้า ไม่เปิดโอกาสให้
ชาวบ้านได้ชี้แจง การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสังคม และเศรษฐกิจโดยรวมของ
จังหวัดภูเก็ตอย่างรุนแรง

● ผลการพิจารณาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเห็นว่าประเด็นต้องตรวจสอบว่า การจัด
ระเบียบการประกอบอาชีพของเจ้าหน้าที่รัฐกระทบต่อเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือประกอบอาชีพ
และการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรมหรือไม่ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตรวจสอบ
ข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า กรณีตามคำร้องเป็นการจัดระเบียบตามนโยบายของรัฐ เพื่อความเป็นระเบียบ
เรียบร้อยของสังคม แต่การจัดระเบียบนั้นควรจะต้องมีการขึ้นทะเบียนและทำบัญชีเพื่อจัดกลุ่ม มีการคัดกรอง
ที่มาของผู้ประกอบอาชีพ และมีการบังคับใช้กับทุกหาด รัฐจะต้องมีนโยบายเกี่ยวกับการจัดระเบียบการ
ประกอบอาชีพให้ชัดเจน การกระทำของรัฐทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้ประกอบการบริเวณชายหาด แม้จะ
ไม่ถึงกับเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่วนการจะแก้ปัญหาอย่างไรก็ไม่ควรแก้ไขเฉพาะปัญหาที่เกิดขึ้นกับ
จังหวัดภูเก็ตเพียงแห่งเดียว แต่ควรจะเป็นนโยบายในระดับประเทศ ซึ่งรัฐต้องมีมาตรการหรือการปฏิบัติที่
เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ จึงเห็นควรมีข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย
ไปยังคณะรัฐมนตรี และจังหวัดภูเก็ต เพื่อเป็นแนวทางในการจัดระเบียบ ดังนี้

● ข้อเสนอแนะนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมาย

(๑) การจัดระเบียบจะต้องมีหลักเกณฑ์ กล่าวคือ รัฐต้องจัดให้มีการใช้ประโยชน์ใน
พื้นที่ได้ทุกฝ่ายทั้งฝ่ายประชาชนทั่วไป ผู้ประกอบการ และนักท่องเที่ยว

(๒) จังหวัดภูเก็ตต้องมีการจัดระเบียบของผู้ประกอบการและการจัดระเบียบ
การจราจรเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และต้องจัดผู้มีอิทธิพลในพื้นที่

(๓) จังหวัดภูเก็ตต้องจัดทำทะเบียนประวัติผู้ประกอบการในแต่ละอาชีพ เพื่อที่จะช่วย
ให้ทราบว่าผู้ประกอบการเข้ามาในพื้นที่เมื่อใด การขึ้นทะเบียนต้องเปิดเผย เพราะจะทำให้เห็นภาพว่าจะมี
การคัดค้านหรือการสนับสนุนได้

(๔) รัฐควรจะต้องคำนึงการดำเนินชีวิตของผู้ประกอบการที่จะได้รับผลกระทบด้วย เนื่องจากเป็นฐานของความสงบเรียบร้อยรวมทั้งเป็นสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง

(๕) จังหวัดภูเก็ตหรือท้องถิ่นควรจะได้ประโยชน์จากการนำพื้นที่สาธารณะไปให้ประกอบอาชีพด้วย เช่น การออกเทศบัญญัติเรียกเก็บค่าบริการ เพื่อเป็นค่าดูแลหรือบำรุงรักษาพื้นที่

โดยข้อเสนอแนะข้างต้น รัฐจะต้องดำเนินการให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม และต้องถือปฏิบัติในทุกพื้นที่ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

● ผลดำเนินการของคณะรัฐมนตรี และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๘ รับทราบผลการพิจารณาคำร้องเพื่อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และมอบหมายให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณาศึกษาแนวทางและความเหมาะสมของข้อเสนอดังกล่าว

ต่อมาคณะรัฐมนตรี มีมติเมื่อวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ รับทราบข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทย สรุปสาระสำคัญได้ว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้สั่งการให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดที่มีพื้นที่ชายหาด ดำเนินการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยให้ดำเนินการจัดระเบียบชายหาดให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละพื้นที่ จัดระเบียบพื้นที่และขอบเขตของผู้ประกอบการให้ชัดเจน ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่นักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ใช้พื้นที่ชายหาด สำหรับจังหวัดภูเก็ตได้ดำเนินการจัดระเบียบชายหาดโดยให้ความช่วยเหลือตามหลักมนุษยธรรม เช่น ก่อนการดำเนินการตามกฎหมายกับผู้บุกรุกที่สาธารณะ จังหวัดภูเก็ตได้ออกประกาศให้ผู้ประกอบการได้รับทราบนโยบายของจังหวัด กำหนดเวลาให้ผู้ประกอบการมีระยะเวลาในการรื้อถอน เป็นต้น จัดทำแผนบริหารจัดการชายหาด โดยบูรณาการร่วมกันทั้งฝ่ายพลเรือน ทหาร ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ประกอบการ เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบจากการจัดระเบียบชายหาด และไม่ให้เกิดผลกระทบต่อนักท่องเที่ยวและประชาชนผู้ใช้พื้นที่ชายหาด